

KURUL KARARI

Karar No: 6914

Karar Tarihi: 09/02/2017

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 09/02/2017 tarihli toplantısında; ekteki Doğal Gaz Piyasası Dağıtım Faaliyeti Yatırımlarına İlişkin Usul ve Esaslar'ın kabul edilerek Resmî Gazetede yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilmesine,

karar verilmiştir.

EK

**DOĞAL GAZ PİYASASI DAĞITIM FAALİYETİ YATIRIMLARINA İLİŞKİN
USUL VE ESASLAR**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Usul ve Esasların amacı, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin tarifelerinin düzenlenmesinde; doğal gazın müşterilere güvenilir, yeterli, kaliteli, sürekli ve d şuk maliyetli olarak sunulması, ayrıca ekonomik verimlilik ve rekabet artışından sağlanan faydanın müşterilere yansıtılabilmesi için düzenlenmiş Şebeke yatırım harcamalarına esas yatırımlar ve bu yatırımlara ilişkin harcamaların tespitine yönelik kurallar ile yatırım tavanına ilişkin ilkelerin belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2- Bu Usul ve Esaslar, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin tarifelerinin belirlenmesi kapsamında, düzenlenmiş Şebeke yatırım harcamalarına esas yatırımlar ve bu yatırımlara ilişkin harcamaların belirlenmesine yönelik kurallar ile yatırım tavanına ilişkin ilkeleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- Bu Usul ve Esaslar, 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuata dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

- a) Bağlantı malzemeleri (fittings): Boru hatlarında birleştirme, sonlandırma veya ayırma görevi yapan dirsek, Tee, redüksiyon, kep, manşon vb. bağlantı parçalarını,
- b) Başkan: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanını,
- c) BBS: Bağımsız bölüm sayısını,
- ç) Birim bedel: Dağıtım şebekesi yatırımlarına ilişkin malzeme ile inşaat ve işçilik birim maliyetlerinin toplamını,
- d) Birleştirme işlemi (spool): Boru, vana gibi birden fazla malzemenin kaynaklı imalatla birleştirilmiş halini,
- e) Canlı operasyon (Hot-Tap): İşletmeye alınmış, içerisinde doğal gaz bulunan boru hatlarında gaz kesilmeden bransman almak ve/veya deplase yapmak amacıyla borunun delme ve tapalama işlemini,
- f) Dağıtım şebekesi: Bir dağıtım şirketinin belirlenmiş bölgesinde, işlettiği doğal gaz dağıtım tesislerini ve boru hatlarını,
- g) Dağıtım şebekesi yatırımları: Bu Usul ve Esasların 6 ncı maddesinde sayılan yatırımları,
- ğ) Deplase: Kullanıma hazır hale getirilerek aktifleştirilmiş çelik ve/veya polietilen hatların ekonomik ömrü dolmadan değişik ihtiyaç ve zorunluluklardan dolayı yerlerinin değiştirilmesi ile servis kutularının söküm veya yerlerinin değiştirilmesi işlemini,
- h) Düzenlenmiş Şebeke Yatırım Harcamaları: Her bir yıl için dağıtım faaliyeti kapsamında yapılan yatırım harcamalarının Kurum tarafından kabul edilen tutarlarını,
 - ı) Gaz Stop: Servis hatlarında oluşabilecek hasarlarda kontrolsüz gaz çıkışını önlemek amacıyla, ani gaz çekişlerinde gaz yolunu kapatan malzemeyi,
 - i) Otomatik hacim düzeltici: Sayaçtan ölçülen doğal gazın hacmini; standart şartlar ile doğal gazın basıncı, sıcaklığı ve özelliklerine göre düzelterek gösteren ölçüm cihazını,
 - j) Hesap Planı: 27/8/2015 tarihli ve 5750 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen Doğal Gaz Dağıtım Sektörü Düzenleyici Hesap Planı ve İzahnamesini,
 - k) İkaz bandı: Doğal gaz şebekesinin her metresine, boru üstüne gelecek şekilde, şebekeye paralel olarak serilen uyarı amaçlı bandı,
 - l) İlgili mevzuat: Doğal gaz piyasasına ilişkin kanun, yönetmelik, tebliğ, genelge ve Kurul kararı ile ilgili tüzel kişinin sahip olduğu lisans veya lisansları,
- m) Kanun: 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununu,
- n) Katodik koruma: Yeraltı çelik boru hatlarının korozyona karşı korunması amacıyla tesis edilen sistemleri,
- o) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- ö) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- p) Metodoloji: Doğal Gaz Dağıtım Şirketleri İçin Tarife Hesaplama Usul ve Esaslarını,
- r) Münferit hat: Ulusal iletim şebekesini veya dağıtım şebekesini serbest tüketici servis kutusuna veya basınç düşürme ve ölçüm istasyonuna münferiden bağlamak amacıyla tesis edilen bağlantı hattını,
- s) Özel geçiş hattı: Yol, dere, nehir vb. özel geçiş kapsamında inşa edilen çelik ve/veya polietilen boru hatlarını,
- ş) Servis semeri (Saddle-tee): Polietilen dağıtım hatlarından bransman almak için kullanılan semer şeklindeki bağlantı malzemelerini,
- t) Sızdırmazlık testi: İlgili boru hatlarında basınçlı su doldurularak ya da hava basılarak yapılan testi,

- u) Şebeke yatırım harcamaları: Dağıtım faaliyeti kapsamında dağıtım şirketi tarafından katılan ve bu Usul ve Esaslar kapsamında kabul edilen yatırım harcamalarını,
- ii) Tarife uygulama dönemi: Perakende satış tarifelerinin yürürlükte olacağı, Kurul tarafından onaylanmış dönemi,
- v) Yatırım tavanı: Dağıtım şirketlerinin ilgili tarife uygulama dönemi için Kurul tarafından onaylanan öngörülen yatırım harcamalarına ilişkin tutarını,

ifade eder.

(2) Bu Usul ve Esaslarda geçmekle birlikte tanımlanmamış diğer terim ve kavramlar ilgili mevzuattaki anlam ve kapsama sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Şebeke Yatırım Harcamaları

Düzenlenmiş şebeke yatırım harcamalarının tespitinde dikkate alınan şebeke yatırım harcamalarının belirlenmesine ilişkin ilkeler

MADDE 5- (1) Dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen yatırım harcamaları, aşağıda sıralanan esaslar çerçevesinde düzenlenmiş şebeke yatırım harcamalarının belirlenmesinde şebeke yatırım harcaması olarak dikkate alınır.

- a) Yatırım harcamaları, dağıtım faaliyetinin sürdürülebilmesi için gerekli olan ve dağıtım faaliyetinde kullanılan varlıklara yönelik dağıtım şebekesi yatırımları ile ilişkili olmalıdır.
- b) Yatırım harcamalarına esas varlıkların kullanıma hazır hale getirilerek aktifleştirilmiş olması zorunludur.
- c) Yatırım harcamaları, Hesap Planı'na uygun olarak kayıt altına alınmalı ve muhasebe kayıtlarına esas belgelerle ispatlanabilir nitelikte olmalıdır.
- ç) Yatırım harcamaları; kur farkı, vade farkı, faiz vb. finansman giderleri ile KDV gibi vergilerden ayrılmış olmalıdır.
- d) Şebeke yatırım harcamaları, Hesap Planı'na uygun olarak kullanıma hazır hale gelinceye kadar yapılmakta olan yatırımlar altında izlenir.

(2) Birinci fıkrada yer alan esaslardan bir veya birkaçına uyulmaması halinde; gerçekleştirilmiş olan yatırım harcamalarının Kurul tarafından belirlenen kısmı şebeke yatırım harcaması olarak kabul edilir.

(3) Dağıtım şebekesi yatırımları kapsamında edinilen varlıkların satışından elde edilen gelirler, söz konusu varlıkların hurdaya ayrılması ve sonrasında satılması durumunda elde edilen gelirler ve deplase işleri karşılığında ilgisine tahakkuk ettirilen deplase hat gelirleri, düzenlenmiş şebeke yatırım harcamalarının hesaplanmasında Metodoloji'ye uygun olarak dikkate alınır.

(4) Şebekenin devreye alınmasından sonra ortaya çıkan hasarların giderilmesi kapsamında tahakkuk eden giderler ile bu Usul ve Esaslarda tanımlanan yatırımların dağıtım

şirketi personeli eliyle yürütülmesi halinde söz konusu personel için katlanılan giderler tarife hesaplamalarında Metodoloji'ye uygun olarak dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dağıtım Şebekesi Yatırımları

Yatırım türleri

MADDE 6- (1) Şebeke yatırım harcamalarına esas dağıtım şebekesi yatırımları aşağıdaki yatırım türlerinden oluşur.

- a) Boru hattı yatırımları
- b) Hat vana yatırımları
- c) İstasyon yatırımları
- ç) Şehir besleme hattı yatırımları
- d) Servis hattı yatırımları
- e) Münferit hat yatırımları
- f) Sayaç yatırımları
- g) Sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesis yatırımları
- ğ) Yatırım harcaması niteliğindeki diğer yatırımlar

Boru hatları

MADDE 7- (1) Boru hattı yatırımlarına esas boru hatları; şehir giriş istasyonu sonrası inşa edilen çelik hatlar, polietilen hatlar ve özel geçiş hat şebeke unsurlarından oluşur.

(2) Çelik hatlara ilişkin yatırım maliyeti aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

- a) Çelik hatlar, maliyeti dağıtım şirketi tarafından karşılanan, deplase çelik hatlar dahil özel geçiş niteliğindeki çelik boru hatları ile münferit çelik boru hatları hariç, boru hatlarını kapsar. Kullanıma hazır hale getirilen çelik hatlara yönelik yatırım maliyeti, işçilik ve malzeme maliyeti toplamından oluşur.
- b) Çelik hat malzeme maliyeti; çelik boruların tedarikçi firmadan dağıtım şirketinin ambarına ulaştırılması kapsamında oluşan nakliye maliyeti dahil alım maliyeti ile vana hariç tüm bağlantı malzemeleri (fittings) ile ikaz bandı ve katlanması zorunlu uyarı ekipmanları maliyeti toplamından oluşan malzeme maliyetini içerir.
- c) Çelik hatlara ilişkin işçilik maliyeti; çelik boruların dağıtım şirketi ambarından sahaya taşınması esnasında oluşan nakliye maliyeti, kanalın açılması, boru altı dolgu malzemesinin serilmesi, borunun kanala yerleştirilmesi ve birleştirilmesi, borunun dolgu malzemesi ile üstünün kapatılması, ikaz bandının serilmesi, nihai dolgu malzemesi ile kanalın kapatılması, mukavemet ve sızdırmazlık testi ile kurutma işleminin yapılması, hafriyatın taşınması ve dökülmesi ile borunun koruma altına alınması için gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik işçilik maliyetleri toplamından oluşur. Yatırım aşamasında kullanılan dolgu malzeme maliyeti de işçilik maliyeti olarak değerlendirilir. Yükleniciler ya da belediyeler tarafından gerçekleştirilen üst kaplama iş ve işlemleri kapsamında tahakkuk eden giderler 15 inci maddenin dördüncü fıkrası kapsamında dikkate alınır.

(3) Polietilen hatlara ilişkin yatırım maliyeti aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

- a) Polietilen hatlar, maliyeti dağıtım şirketi tarafından karşılanan, deplase polietilen hatlar dahil, özel geçiş niteliğindeki polietilen boru hatları ile servis ve münferit polietilen boru hatları hariç, boru hatlarını kapsar. Kullanıma hazır hale getirilen polietilen hatlara yönelik yatırım maliyeti, işçilik ve malzeme maliyeti toplamından oluşur.
- b) Polietilen hat malzeme maliyeti; polietilen boruların tedarikçi firmadan dağıtım şirketinin ambarına ulaştırılması kapsamında oluşan nakliye maliyeti dahil alım maliyeti ile vana hariç tüm bağlantı malzemeleri (fittings), ikaz bandı ve katlanılması zorunlu uyarı ekipman maliyeti toplamından oluşan malzeme maliyetini içerir.
- c) Polietilen hatlara ilişkin işçilik maliyeti; polietilen boruların dağıtım şirketi ambarından sahaya taşınması esnasında oluşan nakliye maliyeti, kanalın açılması, boru altı dolgu malzemesinin serilmesi, borunun kanala yerleştirilmesi ve birleştirilmesi, borunun dolgu malzemesi ile üstünün kapatılması, ikaz bandının serilmesi, nihai dolgu malzemesi ile kanalın kapatılması, mukavemet ve sızdırmazlık testi ile kurutma işleminin yapılması, hafriyatın taşınması ve dökülmesi ile borunun koruma altına alınması için gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik işçilik maliyetleri toplamından oluşur. Yatırım aşamasında kullanılan dolgu malzeme maliyeti de işçilik maliyeti olarak değerlendirilir. Yükleniciler ya da belediyeler tarafından gerçekleştirilen üst kaplama iş ve işlemleri kapsamında tahakkuk eden giderler 15 inci maddenin dördüncü fıkrası kapsamında dikkate alınır.

(4) Özel geçiş hatları, yol, dere, nehir vb. özel geçiş kapsamında imalatı yapılmış olan çelik ve polietilen boru hatlarından oluşur. Bu hatlara ilişkin yatırım maliyeti özel geçiş yapılan boru tipine göre, ikinci ve üçüncü fıkralarda yer alan hükümler çerçevesinde değerlendirilir. Bu fıkralarda yer verilmeyen yatay sondaj maliyeti, boru kılıf maliyeti gibi tahakkuk eden maliyetler de özel geçiş hatlarına ilişkin yatırım maliyeti olarak dikkate alınır.

(5) Bu maddede yer verilen boru hatlarına ilişkin tahakkuk eden malzeme ve işçilik maliyetlerinin ilgili boru tipi alt sınıflarına ayrıştırılması Kurum tarafından belirlenen yöntem doğrultusunda yapılır.

(6) Bu maddede yer verilen boru hattı yatırımları için kamu kurum ve kuruluşlarına tahakkuk ettirilen ruhsat, harç vb. izin bedelleri ile kamulaştırma giderleri 15 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamında dikkate alınır.

(7) Boru hatlarında yapılan canlı operasyon (hot-tap) işlemine ilişkin tahakkuk eden giderler, ilgili hatta ilişkin yatırım maliyeti içerisinde dikkate alınır.

Hat vanaları

MADDE 8- (1) Hat vanaları, çelik ve polietilen vana şebeke unsurlarından oluşur.

(2) Çelik vanalara ilişkin yatırım maliyeti aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

- a) Kullanıma hazır hale getirilen çelik vanalara yönelik yatırım maliyeti, işçilik ve malzeme maliyeti toplamından oluşur.
- b) Çelik vana malzeme maliyeti; vana bedeli, beton blok maliyeti, ilgili malzemenin birleştirilmesi ve muhafazası için gerekli malzeme maliyeti, korige boru maliyeti, rögar kapağı maliyeti dahil maliyet toplamını ifade eder.
- c) Çelik vana işçilik maliyeti; vana yerinin kazılması, hafriyatın taşınması ve dökülmesi, vana grubu montajı, test ve kaynak maliyetleri dahil birleştirme işlemi (spool), korige boru montajı, beton blok montajı, rögar kapağı montajı dahil işçilik maliyet toplamını içerir.

(3) Polietilen vanalara ilişkin yatırım maliyeti aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

- a) Kullanıma hazır hale getirilen polietilen vanalara yönelik yatırım maliyeti, işçilik ve malzeme maliyeti toplamından oluşur.
- b) Polietilen vana malzeme maliyeti, vana bedeli, teleskopik kol ve koruma malzemesi (kılıf, vana kapağı vb.) maliyeti dahil maliyet toplamını içerir.
- c) Polietilen vana işçilik maliyeti, vana yerinin kazılması, hafriyatın taşınması ve dökülmesi, vana montajı, birleştirme işlemi (spool) ve ilgili diğer montaj dahil işçilik maliyet toplamını ifade eder.

(4) Bu maddede yer verilen hat vanalarına ilişkin tahakkuk eden malzeme ve işçilik maliyetlerinin ilgili hat vanası alt sınıflarına ayrıştırılması Kurum tarafından belirlenen yöntem doğrultusunda yapılır.

İstasyonlar

MADDE 9- (1) İstasyonlar, şehir giriş istasyonu ve şehir içi bölge istasyonu şebeke unsurlarından oluşur.

(2) Şehir giriş istasyonuna ilişkin yatırım maliyeti aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

- a) Kullanıma hazır hale getirilen şehir giriş istasyonuna yönelik yatırım maliyeti, inşaat ve işçilik ile malzeme maliyeti toplamından oluşur.
- b) Malzeme maliyeti; boru, vana, sayaç, ısıtma ünitesi, regülatör, filtre sistemleri, kokulandırma ünitesi, elektrik, su, kanalizasyon, topraklama, katodik koruma, jeneratör, ölçüm sistemleri, donanım gibi kullanılan malzeme ve ekipmana ilişkin nakliye dahil maliyetler, yerel uzaktan kontrol ve gözleme sistemi (Yerel SCADA) ve otomasyon yatırımı kapsamında şehir giriş istasyonuna kurulum aşamasında monte edilen ve maliyeti dağıtım şirketince karşılanan uzaktan izleme, görüntüleme, okuma ve müdahale elemanlarına ilişkin olarak tahakkuk eden malzeme ve montaj maliyeti toplamından oluşur.
- c) İnşaat ve işçilik maliyeti; varsa istasyonun üzerine inşa edildiği arsanın kamulaştırma ve irifak giderleri hariç alım maliyeti, istasyon binası inşa maliyeti,

ilk kurulumda oluşan istasyon genel düzenleme maliyetleri, istasyona ulaşım yolu gibi maliyet toplamından oluşur.

- c) Kurulumu tamamlanarak devreye alınan şehir giriş istasyonu ile 15 inci maddenin dokuzuncu fıkrası çerçevesinde devralınan şehir giriş istasyonuna ilişkin olarak, bu maddenin (d) fıkrasında yer verilen sayaçlar ile SCADA unsurları hariç olmak üzere, istasyonun teknik ömrü sona eren kısımlarının yenilenmesine yönelik yenileme yatırımları ile ihtiyaç duyulan iyileştirme yatırımları ilave şehir giriş istasyonu yatırımları olarak dikkate alınır.
- d) Şehir giriş istasyonunun devreye alınması sonrasında, istasyon ile Sevkiyat Kontrol Merkezi (SKM) arasındaki iletişime yönelik olarak sağlanan fiziksel elemanlar için oluşan ve maliyeti dağıtım şirketince karşılanan malzeme ve işçilik maliyetleri 15 inci maddenin yedinci fıkrası çerçevesinde dikkate alınır. Söz konusu istasyonlara devreye alınma sonrasında tesis edilen sayaçlar ile otomatik hacim düzelticiler ve bu şebeke unsurlarına ilişkin yatırım maliyetleri 13 üncü madde kapsamında değerlendirilir.

(3) Şehir içi bölge istasyonuna ilişkin yatırım maliyeti aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

- a) Kullanıma hazır hale getirilen şehir içi bölge istasyonuna yönelik yatırım maliyeti, inşaat ve işçilik ile malzeme maliyeti toplamından oluşur.
- b) Malzeme maliyeti; istasyon içerisinde yer alan sayaç, regülatör, filtre sistemleri, elektrik enerji temini, topraklama, koruma, giriş-çıkış izolasyon contası gibi unsurlar da dahil malzeme maliyeti, istasyonun ilgili noktaya taşınması kapsamında oluşan nakliye maliyeti, Yerel SCADA ve otomasyon yatırımı kapsamında bölge istasyonuna kurulum aşamasında monte edilen ve maliyeti dağıtım şirketince karşılanan uzaktan izleme, görüntüleme, okuma ve müdahale elemanlarına ilişkin olarak oluşan malzeme ve montaj maliyeti toplamını kapsar.
- c) İnşaat ve işçilik maliyeti; varsa istasyonunun üzerine kurulduğu kamulaştırma ve irtifak giderleri hariç kurulum maliyeti, ilk kurulumda oluşan istasyon genel düzenleme maliyetleri ve test maliyetini ifade eder.
- ç) Şehir içi bölge istasyonunun devreye alınması sonrasında, istasyon ile SKM arasındaki iletişime yönelik olarak sağlanan fiziksel elemanlar için oluşan ve maliyeti dağıtım şirketince karşılanan malzeme ve işçilik maliyetleri 15 inci maddenin yedinci fıkrası çerçevesinde dikkate alınır. Söz konusu istasyonlara devreye alınma sonrasında tesis edilen sayaçlar ile otomatik hacim düzelticiler ve bu şebeke unsurlarına ilişkin yatırım maliyetleri 13 üncü madde kapsamında değerlendirilir.
- d) (ç) bendi kapsamındaki şebeke unsurları hariç olmak üzere, şehir içi bölge istasyonunun teknik ömrü sona eren kısımlarının yenilenmesine yönelik yenileme yatırımları ile ihtiyaç duyulan iyileştirme yatırımları ilave şehir içi bölge istasyonu yatırımları olarak dikkate alınır.

(4) Bu madde kapsamındaki istasyonlar ile ilgili tahakkuk eden bakım-onarım mahiyetindeki giderler dağıtım şebekesi yatırımı olarak değil işletme gideri olarak değerlendirilir.

Şehir besleme hatları

MADDE 10- (1) Dağıtım şirketi tarafından tesis edilen, tamamlanmasını müteakip iletim şirketine devredilen ve şehir giriş istasyonunu ulusal iletim hattına bağlayan şehir besleme hatlarına yönelik yatırımlar; yüksek basınçlı çelik boru hattı, çelik vana ve pig istasyonu inşasına yönelik yatırım harcamaları ile canlı operasyon (hot-tap) giderinden oluşur.

(2) Şehir besleme hattı yatırımları kapsamında tahakkuk eden yatırım harcaması niteliğindeki diğer yatırımlar 15 inci madde kapsamında değerlendirilir.

(3) İlgili mevzuat uyarınca, şehir besleme hattı yatırımlarının dağıtım şirketi ile iletim şirketi tarafından müştereken gerçekleştirilmesi halinde, söz konusu yatırımlar karşılığında oluşan maliyetlerden dağıtım şirketi tarafından katılan kısım şehir besleme hattı yatırımları olarak dikkate alınır.

Servis hatları

MADDE 11- (1) Dağıtım şirketi tarafından konut ve ısınma amaçlı aboneler (serbest olmayan tüketiciler) için tesis edilen servis hatları, polietilen boru hattı, servis kutusu ve elemanları ile servis regülatörü kalemlerinden oluşur.

(2) Servis hatları kapsamındaki polietilen hat yatırımları 7 nci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan hükümler çerçevesinde değerlendirilir.

(3) Servis kutusuna ilişkin yatırım maliyeti aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

a) Servis kutusu malzeme maliyeti; servis kutusu ile ayakları, kutu içinde veya dışında yer alan regülatör hariç küresel vana, kutu içi bağlantı elemanları, servis semeri, kılıf boru, gaz stop gibi maliyeti dağıtım şirketi tarafından karşılanan malzemelerin alım maliyeti toplamından oluşur.

b) Servis kutusuna ilişkin işçilik maliyeti; servis kutusunun sahada montajı için gerekli kazı işleminin yapılması, kutunun ayaklarının sabitlenmesi, kılıf boru montaj işlemlerinin yapılması, kutu içi bağlantı elemanlarının montajının yapılması, kutunun yere sabitlenmesi işlemlerini içeren işçilik maliyet toplamından oluşur.

(4) Servis regülatörü yatırım maliyeti, regülatör malzeme ve montaj maliyeti toplamını kapsar.

(5) Servis hattı üzerinden gaz temin eden ve bu sebeple bağlantı bedeli BBS üzerinden tahakkuk ettirilen serbest tüketiciler için tesis edilen hat yatırımları da servis hattı yatırımı olarak dikkate alınır.

(6) Servis hattı tesis edilen müşteriler için takılan sayaçlar ile serbest tüketiciler için tesis edilmesi zorunlu otomatik hacim düzelticiler 13 üncü maddede yer alan hükümler çerçevesinde değerlendirilir.

(7) Maliyeti ilgili müşteriler tarafından karşılanan iç tesisat unsurlarına ilişkin malzeme ve işçilik maliyetleri servis hattı yatırımı kapsamında değerlendirilmez.

Münferit hatlar

MADDE 12- (1) Münferit hatlar; çelik hat, polietilen hat, müşteri istasyonu, müşteri servis kutusu ve sayaç unsurlarından oluşur.

(2) Münferit hat kapsamında yapılan çelik ve polietilen hatların yatırım maliyeti 7 nci maddenin sırasıyla ikinci, üçüncü, dördüncü ve yedinci fıkralarında yer alan hükümler çerçevesinde değerlendirilir. Bu şebeke unsuru kapsamında yapılan çelik ve polietilen vana yatırımları ilgili boru hattı yatırımı içinde dikkate alınır. Vana yatırım maliyetlerinin ilgili boru alt sınıfına ayrıştırılması Kurum tarafından belirlenen yöntem doğrultusunda yapılır.

(3) Münferit hat yatırımı kapsamında yapılan müşteri istasyonu malzeme ile inşaat ve işçilik maliyetleri, 9 uncu maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan hükümler çerçevesinde değerlendirilir. Müşteri istasyonlarının içerisinde sayaç tesis edilmesi durumunda, söz konusu sayaç yatırımı müşteri istasyonu yatırımı içerisinde yer alır. Ancak, müşteri istasyonlarının devreye alınması sonrasında ilgili istasyonlara tesis edilen sayaçlar ve otomatik hacim düzelticiler ile bunlara ilişkin tahakkuk eden yatırım maliyetleri 13 üncü madde kapsamında dikkate alınır.

(4) Müşteri servis kutusuna ilişkin malzeme ve işçilik maliyeti 11 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları kapsamında değerlendirilir.

(5) Müşteri servis kutusu tesis edilmek suretiyle münferit bağlantı yapılan müşteriler için takılan sayaçlar ve otomatik hacim düzelticiler bu madde kapsamında dikkate alınır. Ancak, mevcut sayaçlar ya da otomatik hacim düzelticilerin yenileri ile değiştirilmesi halinde söz konusu sayaçlar ya da otomatik hacim düzelticiler ile bunlara ilişkin tahakkuk eden yatırım maliyetleri 13 üncü madde kapsamında dikkate alınır.

(6) Münferit hat yatırımları ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilendirilen yatırım harcaması niteliğindeki diğer yatırımlar 15 inci madde kapsamında değerlendirilir. Söz konusu maddede yer verilen ve münferit hat yatırımları kapsamında tahakkuk eden yatırım harcamaları, dağıtım şirketleri tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde ayrı olarak takip edilir.

(7) Müşteri tarafından sertifika sahibi kişilere yaptırılan ve dağıtım şirketine bedelsiz devredilen münferit hatlar, bu madde kapsamında değerlendirilmez.

Sayaçlar

MADDE 13- (1) Dağıtım şirketleri tarafından tesis edilen sayaçlara ilişkin maliyetler; sayaç bedeli, sayaç bağlantı elemanları bedeli, otomatik hacim düzeltici bedeli ile bunların montajına ilişkin maliyetlerden oluşur.

(2) Tesis edilen sayaçların Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde belirlenen periyotlara uygun olarak yaptırılan periyodik muayene ve sayaç kalibrasyon hizmeti karşılığında oluşan giderler, dağıtım şebekesi yatırımı olarak dikkate alınmaz.

(3) Tesis edilen sayaçların, teknik arıza haricinde ve Kurumdan izin alınmaksızın 20 yılını doldurmadan hurdaya ayrılması ya da Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği uyarınca kaçak doğal gaz kullanımının tespit edilmesi nedeniyle

sistemden çıkarılması durumunda, değişime konu edilen yeni sayaçlara ait bedeller tarife hesaplamalarında dikkate alınmaz.

(4) Sayaçların 14 (on dört) yılını doldurmadan teknik arıza nedeniyle yenisi ile değiştirilmesi durumunda, söz konusu sayaçlara ait bedeller şebeke yatırım harcaması olarak dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamındaki işlemlerin 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununa dayanılarak kurulmuş tamir ve ayar istasyonları ya da ilgili mevzuata göre akredite olmuş istasyonlarda tespit edilerek kayıt altına alınması ve ilgili belgelerin istenildiğinde Kuruma sunulacak şekilde muhafaza altına alınması zorunludur.

Sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisleri

MADDE 14- (1) CNG ve LNG tesis yatırımları; ilgili mevzuat uyarınca, doğal gaz arzının CNG ya da LNG ile yapılmasının uygun görüldüğü dağıtım bölgeleri için dağıtım şirketi tarafından yapılarak kullanıma hazır hale getirilmiş dolum ve boşaltım tesisleri, edinilen taşıma sistemleri ve ilgili diğer yatırım unsurlarına yönelik yatırım harcamalarından oluşur.

(2) CNG ve LNG tesis yatırımları kapsamında tahakkuk eden yatırım harcaması niteliğindeki diğer yatırımlar 15 inci madde kapsamında değerlendirilir.

Yatırım harcaması niteliğindeki diğer yatırımlar

MADDE 15- (1) Yatırım harcaması niteliğindeki diğer yatırımlar; kazı, ruhsat, harç giderleri, kamulaştırma giderleri, üst kaplama giderleri, kontrol şirketi maliyetleri, katodik koruma giderleri, uzaktan kontrol ve gözleme sistemi (SCADA) yatırımları, haritalama ve coğrafi bilgi sistemleri yatırımları ile hat ve tesislerin devralınması karşılığında oluşan giderleri içerir.

(2) Kazı, ruhsat, harç giderleri, şebeke yatırımları ile ilgili olarak, belediyelere veya ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına, aylık veya yıllık ödenen kira bedelleri hariç, bir defaya mahsus ödenen kazı izin bedeli, ruhsat bedeli, orman geçiş izin bedelleri, yol geçiş bedeli gibi dağıtım şirketinin kendi inisiyatifi dışında katlandığı harcamalardan oluşur.

(3) Kamulaştırma giderleri, şebekenin üzerine inşa edileceği taşınmazın ilgili mevzuat çerçevesinde kamulaştırılması sürecinde katlanılan ve ilgili yatırımın gerçekleştirildiği yıldan bağımsız olarak tahakkuk eden harcamalar ile kamuya ait taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesine yönelik, yıllık veya aylık taksitler halinde yapılan irtifak ödemeleri hariç olmak üzere, bir defada ödenen irtifak bedellerinden oluşur. İlgili şebeke unsurları için yıllık veya aylık taksitler halinde yapılan irtifak ödemeleri işletme gideri kapsamında değerlendirilir.

(4) Üst kaplama giderleri, 7 nci, 10 uncu, 11 inci ve 12 nci madde uyarınca inşa edilen çelik ve/veya polietilen hatlar için katlanılan asfalt kaplama, parke, beton kaplama gibi üst kaplamaya ilişkin giderler ile ilgili mevzuat uyarınca dağıtım şirketince gerçekleştirilen asfalt plenti yatırımına ilişkin tahakkuk eden giderlerden oluşur. Söz konusu giderler, belediye üst kaplama giderleri, alt yüklenici üst kaplama giderleri ve asfalt plenti olarak sınıflandırılır ve aşağıdaki ilkeler çerçevesinde değerlendirilir.

a) Belediye üst kaplama giderleri, Belediye tarafından yapılan asfalt, parke, beton vb. yüzey kaplamalarına ilişkin oluşan ve şirkete tahakkuk ettirilen giderlerden oluşur.

- b) Alt yüklenici üst kaplama giderleri, bizzat şirket tarafından yapılan asfalt, beton, parke ve bunlar haricindeki diğer kaplamaların malzeme maliyeti, yüklenici aracılığıyla yaptırılan asfalt, beton, parke ve bunlar haricindeki diğer kaplamaların ise malzeme ve işçilik maliyetleri toplamından oluşur.
- c) Asfalt plenti, ilgili mevzuat çerçevesinde dağıtım şirketince gerçekleştirilen asfalt plenti yatırımına ilişkin giderlerden oluşur.
- ç) Boru üstüne serilen malzeme ile ilgili işçilik ve malzeme maliyetlerinin yanı sıra boru hattı imalatı esnasında tranşe açmak için oluşan asfalt kesim ve kırım maliyetleri, yatırım türüne göre, 7 nci, 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddelerde yer verilen hükümler kapsamında değerlendirilir.

(5) Kontrol şirketi maliyetleri, ilgili mevzuat kapsamında hizmet alımı yapılan ve Kurumca onaylanmış kontrol şirketlerinden alınan kontrol hizmeti karşılığında tahakkuk eden bedellerden oluşur.

(6) Katodik koruma giderleri, çelik boru hattı yatırımları kapsamında, çelik şebekenin korozyona karşı korunması amacıyla tesis edilen sistemler ve yapılan işlemler karşılığı tahakkuk eden giderleri kapsar.

(7) Şebeke işletimi için ilgili mevzuat kapsamında yapılması gerekli olan uzaktan kontrol ve gözleme sistemi (SCADA) yatırımları aşağıda yer verilen kalemlerden oluşur. Bu yatırım kapsamında tahakkuk eden bakım-onarım gideri, yazılım yıllık lisansı ve kira bedeli gibi işletme gideri niteliğindeki giderler bu madde kapsamında değerlendirilmez.

- a) SCADA kurulum aşamasında oluşturulan SKM'ye tesis edilen bord, bilgisayar, server vb. donanımların alış bedelleri ile söz konusu donanımların kurulumuna ilişkin montaj (işçilik) maliyetleri,
- b) SCADA yatırımı kapsamında satın alınan özel yazılımların edinim değerleri,
- c) Şehir giriş, bölge ve müşteri istasyonlarının devreye alınmasından sonra ilgili istasyon ile SKM arasındaki iletişime yönelik olarak sağlanan fiziksel elemanlar için oluşan ve maliyeti dağıtım şirketince karşılanan malzeme ve işçilik maliyetleri,
- ç) Şehir giriş, bölge ve müşteri istasyonları hariç olmak üzere, SCADA yatırımı kapsamında şebeke unsurlarına monte edilen ve maliyeti dağıtım şirketince karşılanan uzaktan izleme, müdahale ve okuma elemanları ile bu malzemelerin montaj (işçilik) maliyetleri,
- d) Şehir giriş, bölge ve müşteri istasyonları hariç olmak üzere, şebeke unsurlarına kurulumu tamamlandıktan sonra ileriki dönemlerde yapılacak, bakım onarım niteliğinde olmayan SCADA yatırımları,
- e) Katodik koruma sistemlerine yönelik SCADA yatırımları,
- f) SKM'ye tesis edilen donanım ve yazılıma yönelik, kurulum sonrasında yapılacak, bakım onarım niteliğinde olmayan SCADA yatırımları.

(8) Haritalama ve coğrafi bilgi sistem yatırımları aşağıda yer verilen kalemlerden oluşur. Bu yatırım kapsamında tahakkuk eden bakım-onarım gideri, yazılım yıllık lisansı ve kira bedeli gibi işletme gideri niteliğindeki giderler bu madde kapsamında değerlendirilmez.

- a) Halihazır haritaların üretilmesi ve güncellenmesi kapsamında tahakkuk eden giderler,
- b) İş sonu (As-Built) şebeke haritalarının oluşturulması, şebekede meydana gelecek değişiklikler kapsamında güncelleştirilmesi ve dijital ortama aktarılması kapsamında tahakkuk eden giderler,
- c) Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) kurulum aşamasında temin edilen donanım için tahakkuk eden malzeme ve montaj maliyetleri ile satın alınan özel yazılımların edinim değerleri,
- ç) Şebeke unsurlarının inşası kapsamında dışarıdan alınan etüt, projelendirme, fizibilite hazırlama vb. işler ile ilgili tahakkuk eden giderler.

(9) Dağıtım şirketi tarafından bedeli karşılığı devir alınan hat ve tesisler ile ilgili tahakkuk eden bedeller, yatırım harcaması niteliğindeki diğer yatırımlar olarak dikkate alınır. Bedeli karşılığında devralınan şebeke unsurlarına bu Usul ve Esaslarda tanımlanan diğer dağıtım şebekesi yatırım kalemleri içerisinde yer verilmez.

Deplase işleri kapsamındaki yatırımlar

MADDE 16- (1) Deplase işleri karşılığında dağıtım şirketi tarafından katlanılan yatırım maliyetleri aşağıdaki ilkelere uygun olarak değerlendirilir.

a) İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının bilgisi ya da izni olmaksızın gerçekleştirilen yatırımlar sebebiyle sonradan ortaya çıkan deplaseler hariç olmak üzere, teknik veya hukuksal zorunluluklar sebebiyle yapılan deplaseler karşılığında katlanılan maliyetler şebeke yatırım harcaması olarak dikkate alınır.

b) Doğal afetlerden ya da doğal afet riskinden dolayı yapılan deplaseler karşılığında katlanılan maliyetler şebeke yatırım harcaması olarak dikkate alınır.

c) Belediyenin imar değişikliği sebebiyle yapılan deplaseler ile imara uygun olmayan yerlerde yapılan yatırımlar nedeniyle sonradan ortaya çıkan deplaseler karşılığında katlanılan maliyetlerin şebeke yatırım harcaması olarak dikkate alınmaması esastır. Ancak, ilgili belediyeden tahsil edilemeyen deplase maliyetlerinin Kurul tarafından belirlenen kısmı şebeke yatırım harcaması olarak kabul edilebilir.

ç) Kamu kurum ve kuruluşlarının talebi üzerine gerçekleştirilen deplaseler karşılığında katlanılan maliyetler, bu maliyetlerin dağıtım şirketince karşılanacağına dair mevzuatta açık bir hüküm bulunması şartıyla şebeke yatırım harcaması olarak dikkate alınır. Ancak, mevzuat zorunluluğu bulunmamasına rağmen ilgili kamu kurum ve kuruluşundan tahsil edilemeyen deplase maliyetlerinin Kurul tarafından belirlenen kısmı şebeke yatırım harcaması olarak kabul edilebilir.

d) Müşteri talebi üzerine yapılan deplaseler karşılığında katılan maliyetler ilgili mevzuat kapsamında talep sahibi müşteriye tahakkuk ettirilir.

e) Bu madde kapsamında üçüncü taraflara tahakkuk ettirilen deplase maliyetleri, deplase hat geliri olarak 5 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca düzenlenmiş şebeke yatırım harcamalarının hesaplanmasında Metodoloji ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak dikkate alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yatırım Tavanı

Yatırım Tavanının onaylanması ve revizyonu

MADDE 17- (1) Dağıtım şirketleri, ilgili tarife uygulama dönemi için yatırım tavanı tekliflerini Metodoloji ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak Kuruma sunar. Dağıtım şirketleri tarafından sunulan yatırım tavanı teklifleri Kurul tarafından aynen veya değiştirilerek onaylanır.

(2) Yatırım tavanı tekliflerinin dağıtım şirketi tarafından Metodoloji ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak sunulmaması halinde, Kurum tarafından ilgili dağıtım şirketine yazılı olarak bildirimde bulunularak söz konusu tekliflerin sunulması amacıyla süre verilir. Dağıtım şirketi tarafından yatırım tavanı tekliflerinin Kurum tarafından verilen sürede ve belirtilen şekilde sunulmaması halinde ilgili dağıtım şirketi, Kurul tarafından re'sen onaylanan yatırım tavanına uymakla yükümlüdür.

(3) Bir tarife uygulama dönemi içerisinde Kurul tarafından onaylanmış yatırım tavanına yönelik değişiklikler, yıllık yatırım bütçeleri arasındaki aktarımlar ve yatırım tavanının eksik ya da fazla gerçekleşmesi hallerinde tarife hesaplamalarında dikkate alınacak esaslar Metodoloji hükümlerine uygun olarak yürütülür.

(4) Tarife hesaplamaları kapsamında, yatırım tavanının eksik ya da fazla gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti ile düzenlenmiş şebeke yatırım harcamaları ve yatırım tavanına ilişkin yapılacak diğer analizlerde kullanılmak üzere Kurum tarafından, dağıtım şirketlerince Kuruma bildirilen verilerden de faydalanılarak birim bedeller belirlenebilir.

(5) Yatırım tavanı kapsamındaki şebeke yatırım harcamalarına esas dağıtım şebekesi yatırımları Metodoloji ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde belirlenir.

(6) Yatırım tavanı kapsamında gerçekleştirilen yatırımların izlenmesi ve raporlanmasına yönelik olarak, yıl içerisinde kullanıma hazır hale getirilerek aktifleştirilmiş yatırımlara ilişkin miktar ve tutar bilgileri, Kurum tarafından verilen sürede ve belirtilen formatta ilgili mercilerce onaylanmış şekilde Kuruma sunulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 18- (1) Bu Usul ve Esaslar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- (1) Bu Usul ve Esaslar hükümlerini Başkan yürütür.